

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERATELE
se primesc la adminis-
traŢie. Preţul după tarif
şi învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni. . . 6 „
Pentru Românii şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N- 226.

O fabulă.

(Actualitate).

— De ce atâta duşmănie in-
tre noi? se adresă motanul pe un
ton binevoitor șorecelului, care se
dosise în ascunzătoarea lui, în care
nu putea pătrunde laba motanului.

— Din parte-mi nici o dușmă-
nie dragă motane. Eu nu te urăsc,
fac doar un lucru de tot nevinov-
vat: îmi apăr pielea.

— O dragă șorecelele asta nu
mai e apărare, când tu stai în as-
cunzătoare și deacolo agiți toată
lumea șorecească împotriva nea-
mului pisicească. Tu pui la cale a le-
vurate comploturi cu tovarășii tăi
împotriva mea și a prietenilor mei
de-o lege și de-o limbă.

— Asta-i! S'a mai pomenit
vre-odată, ca neamul șorecesc să
dea navală asupra neamului pisi-
cesc?

— Cât ești de rafinat dragă
șorecelule! Dacă n-ați dat navală
până acum, veți da de aci înainte,
că doar nu s'au băgat zilele în sac.
Ș'apoi agitănd mereu acolo în as-
cunzătorile voastre și organizân-
du-vă ca niște comitații fără su-
flet, numai ne-om pomeni într'o zi,
că arnata voastră formidabilă va
da navală asupra neamului nostru
și ne veți găti fără milă.

— Ha! ha! râse cu hohot șo-
reculul. Știi că ești nostim frate
motane. Ian ștergeți botul, că uite
urmele de sânge ale bunicului meu
îți scilpeșc acum în mustăți.

— Ești foarte greșit dragă șo-
recelule. Eu v-am scăpat de câțiva
infami, cari în mod mișelesc au
căutat să tradeze sfânta noastră
cauză și cari m'au invățat deafăta-
ori ca să lărgesc intrările voastre
pentru a aresta și a zdrobi pe toți
comitații voștri.

— Eu însă și cu mine și ceilalți
tovarăși n'am dat ascultare ace-
stor denunțări mișelești, ci am pre-
ferit mai bine să ne scaldăm muș-
tățile în sângele acestor mișei. O
cauză dreaptă nu se poate aranja
cu mișei. Cu bandiții și denun-
țanții nici odată nu vom putea în-
cheia un pact omenesc și cu atât
mai puțin o pace onorabilă. Iată
am știut și am cutezanță să vă

spun acest adevăr în față și să
știți, că de-aci înainte n'am să mai
stau de vorbă cu nici un trădător,
căci m'am convins, că voi ceștia
cari v'ați retras în ascunzătorile
voastre sunteți reprezentanții le-
gali ai națiunii șorecești. Voi sun-
teți partidul legal, cu voi vrem,
și țin în deosebi eu, să intrăm în
tratătive...

Șoreculul sta uluit și-și agita
enervat botuțul. Era cât pe-aci să
strige un bravo, când cineva, un
comitațiu îl trase de coadă și-i
strigă întărâtat: „Ai nebunit tova-
rășe de stai de vorbă cu dușma-
nul nostru secular”.

— Lasă-mă în pace îi strigă
frunțașul tovarășului priceaș. Asta
nu mai e dușman, el e trimisul
lui D-zeu, e solul unei vremi, care
va răscumpăra neamul nostru din
sclăvia seculară. Trebuie să stăm
de vorbă cu el și să încheiem o
pace onorabilă, căci altcum nea-
mul nostru va pieri de foame în
ascunzătorile sale. Trebuie să de-
venim și noi cetățeni liberi.

— Trăiască libertatea — strigă
motanul pe-un glas trăgînat.

— Trăiască libertatea, replică
șoreculul.

— Trăiască egalitatea, com-
pletă motanule.

— Mărită fie vremea, când
neamul pisicesc va trăi alături de
neamul șorecesc în cea mai nobilă
frăție adăuga șorecelele din pragul
ascunzătorii, în vreme ce îndărăt-
nicul comitațiu spușega de mănăie.

— Trăiască țara lui Papp Iá-
nos țipă entuziasmat motanul. Pe mâne
frate șorecelele ești poftit la masa
mea și să nu uiți nici pe ceilalți
tovarăși, căci și noi vom fi mai
mulți. Vom pecetui astfel frăția
pi-icească — șorecească, pe care
însuși teribilul Mahmahon ar invi-
dia-o.

Amețit de promisiunile mota-
nului, șoreculul dădu cuvântul de
ordine legiunei, în fruntea că-
reia sta și a doua zi porni cu
canta sa la castelul Măriei Sale,
motanului.

Aici rămase aproape amețit
de atâta strălucire. O ciudă gro-
zavă îl apucă și nu se răbdă să
nu injure odată în fața suitei sale
pe comitațiu năvășag care-l tot

călca pe coadă când pertracta cu
motanul.

— Ei vedeți, mai adaugă el,
la noi ar fi fost tot sărăcie, ruina
economică pe care ni-a adus o în-
deosebi acest an, ni-ar fi îndem-
nat să ne mâncăm unul pe altul...

— Da așa vă va mânca mo-
tanul...

O zăpăceală grozavă se pro-
duse între șorecime la auzul ace-
stui advertisement înfațat. Căpetenia
însă interveni, își liniști suita și o
invită să țină imediat un sfat,
pentru a eschide pe comitațiu,
care se ținuse de ei și care nici
aici nu le da pace. Zis și făcut.
Comitațiu fu dat pe ușe afară și
oaspeții porniră spre sala, unde
avea să se țină ospățul și să se
iscălească contractul păcii.

Toate ușile erau deschise, șo-
recimea se strecură cu ușurință în
sala cea mare. Toți își ascuțiră
privirile, modești își tărau codițele
după ei și se pregăteau pentru
marele chef. Dar în sală ce să
vezi. Din înălțimea unei firizi îi
privea motanul care-i aștepta, cu
fața radioasă, le adresă un salut
care trăda un apetit straniu, luă
o poziție de vulpe și cu un gest
larg îi pofti mai aproape.

— Poftiți, poftiți cinstiți oas-
peți și dă-mi voe, ca să închid
acum ușile, le spusă complanzant
motanul. Ospățul și va începe im-
mediat și tratativa va decurge
deodată cu ospățul. Totul trebuie
să se țină înfuzat în secret. Nu e
bine ca chestiuni de acestea să fie
auzite de lumea din afară. La ast-
fel de contracte n-avem lipsă de
martori, pentru ca să putem des-
minti orice palavre, cari ne-ar
privi. Noi facem diplomație și ros-
tul oricărei diplomații, ca al cărei
crime, e că aceea trebuie să se
facă numai între partide cu ușile
închise...

Șorecii o băgară pe mâncă.
Nu înțelegeau ce va să zică ase-
mănarea diplomației cu crima, dar
simulară o îniaște aparentă.

— Bag seama? așa trebuie să
fie la domai, observă unul.

— Dar mâncările? — bălbăi
un altul...

— Voi sunteți proști, se vede,
că n'ați mai umblat în case boe-

rești — se răsti căpetenia. Hei,
hei, cât de colo miroșiți a iobagi;
acum cânl vi-se imbie egalitatea,
vă zăpăciți: — Ci fiți răbdători, că
sala întreagă se va umple imediat
de miresul bucatelor gustoase, din
cari ne vom putea aprovizionă
multă vreme fără ca să mai cer-
șim din poartă în poartă...

Tot tu cel mai cuminte,
cinstite, îi replică motanul și cu
un gest într'adevăr domnesc îl
pișcă de botuț pe frunțaș așa de
binișor încât înima acestuia înghe-
tă de groază și o rază de sânge îi
țâșni printre dinți.

În momentul acesta se des-
chise o ușă laterală, prin care și fă-
cură apariția încă vreo câțiva sfet-
nici mustăcioși.

Motanul frunțaș făcu recoman-
dările, cari decursă între câteva
scrâșniri de dinți. Urmară apoi
tratativele, apoi un șgomot surd
de farfuri și cești și în sfârșit
urmă ospățul. Motanii mâncau ca
la nunta, iar oscioarele șorecilor
troșnău între țâșnituri îngrozi-
toare...

Triumfător motanul frunțaș se
lingia pe bot în mijlocul suitei sale
care radia de multămire.

— Am isprăvit, miori! el. Con-
tractul e încheiat, pacea e asigu-
rată, suntem un trup ș'un suflet.
Putem merge liniștiți. Dzeu care
ne-a trimis ne va primi cu triumf,
arhanghelii vor sufla din trâmbițe
ș'o lume întreagă se va proșterne
înaintea noastră.

— Măria ta, îi vom zice, iată
am împăcat șorecimea, am asimil-
at-o și iată că acum suntem toți
motani, iubiiți supuși — rebeli ai
Măriei tale... *

Povestea se încheie aici. Tu
iubite cetitor caută și înțelege-i
rostul. Din partea mea scotesc,
că e de prisos orice explicare.

Zeno.

Camera. Ședința de ieri a came-
rei a fost formală. Miniștrii au prezen-
tat diferite proiecte de legi, fiecare din
rezortul său. Camera și-a amănat apoi
ședințele, până luni în 2 Iunie, când
se vor începe dezbaterile în merit. Cauza
emânării ședințelor este procesul Lu-
kács-Dézy, a cărui pertractare începe azi.

Procesul Lukács-Dézy. Azi în-
cepe pertractarea faimosului proces po-
litic întentat de primministru Lukács
contra lui Dézy. Prezidentul pertractă-
rii este Dr. Baloghy, iar acuza pub-
lică e reprezentată prin substitutul de
prim-procuror Dr. Sélley. Apărătorii sunt
doi: Dr. Vázsonyi și Dr. Zboray. Pe
acesta din urmă l-a cerut acuzatul în
conziderarea materialului foarte mare
al procesului.

La tribunal se crede, că pertracta-
rea nu va ținea decât trei zile, dar
conziderând mulțimea de martori, pro-
babil va dura mai mult, dacă în su-
premul moment procesul nu va fi amă-
nat, din anumite pretexte.

Cipru în posesiunea Angliei.
»Daily Express« e informat din Constantinopol, că Poarta a abzis definitiv
de insula Cipru din Mediterană în fa-
vorul Angliei.

Asfel insula Cipru a trecut și for-
mal în stăpânirea Angliei, care o ad-
ministra până acum.

Chestiunea Silistrei.

În legătură cu chestiunea Silistrei
mai dăm azi următoarele informații:

**Retragerea lui Carp și
Filipescu.**

Am amintit, că atât d-l P. P.
Carp, cât și d-l N. Filipescu, în consfă-
țuirea de Vineri a conservatorilor au
făcut, cum s-ar zice, chestie de cabinet
din acceptarea părerii danșilor, de-a
nu primi Silistra, în condițiunile și
forma, cum se oferă României prin pro-
tocolul conferinței din Petersburg.

Ambii au declarat, că în caz dacă
partidul nu le aproabă părerea, se vor
retrage din politică. În special d-l P.
Carp a declarat că își va da demi-
sia din șefa partidului.

Cum partidul conservator nu a
aprobat părerea celor doi frunțași, ei
și-au tras consecințele și și-au anunțat
demisia, respective retragerea de pe
terenul politicii militante. Aceasta s-a
făcut în a doua întrunire a conserva-
torilor, ținută Duminică seara.

»Seara« ne dă privitor la acest
act următoarele informații:

Anunțând, că la întrunire s-au
prezentat abia 20 de senatori și depu-
tați, ziarul continuă:

În întrunire dnii Pascal Toncescu
și Nicu Lahovary au insistat pe lângă
d-l Carp ca în interesul partidului să
renunțe la pretențiunile d-sale.

Drill oder Erziehung.

Dresagi sau educație.*

II.

Foile oficioase ne-au adus știrea,
că ministrul ces. și reg. ar fi dispus
ca să se dea tinerilor ofițeri-sublocote-
nenți și locotenenți concediu dela trupă
pe câte 3-4 luni de zile pentru ca cei
cari servesc în regimente mixte să pe-
treacă acest timp în regiuni locuite de
naționalități, și ia lecții dela civili,
preoți, învățători și militari pensionari
etc. ca să-și însușească limba vorbită a
regimentului.

Și anume între limbile de învățat
pentru corpurile armatei comune, ar fi
pentru corpul 7 de armată limba sârbo-
croată și română, pentru corpul 11 de
armată limbile polono-ruteană și ro-
mână și pentru corpul 12 limba ro-
mână.

Față de această dispozițiune a Es-
celenței Sale am putea zice și noi Ro-
mâni că împăratul Wilhelm cel mare
după victoria dela Königgrätz, care
prima după 8 zile defilarea trupelor
prusiace pe câmpiile Vienei: »Welche
Wendung durch Gottes Führung« — că-
tă schimbare după voința lui Dumnezeu !!

Mai acum 3-4 ani la noi acasă:
o luptă titanică în contra naționalită-
ților și în armata comună în favorul

limbei maghiare, ca acolo, unde sunt
numai 20 la sută din fii seminției lui
Arpad și Iuda, limba de instrucție a
soldaților din întreg regimentul să fie
exclusiv cea maghiară și acum — de-
plina îndreptățire a limbei noastre pen-
tru 3 corpuri de armată. Numai cât și
guvernele austriace vin cu măsurile
luate de ele totdeauna ca muschetarii
marei ducese de Geroldstein cu o zi
două după ce a trecut războiul. Fără
Kirkilise, Lule Burgas etc. de sigur, că
nu se gândeau nici ele la așa ceva.

Lăsăm să judece alții distincția
între limbile sârbo-croată și bosniacă
și polono-ruteană; noi Românii avem
destul cu cele 2 deosebiri în biserica
națională românească, între unitiți și
neuniti. Întru cât ea privește de aproape
uşurarea instrucției și educația fiilor
noștri, trebuie și pe noi în parte să ne
bucure, dacă și nu ne satisface pe de-
plin, căci fii noștri pe viitor o vor duce
mai ușor.

Se știe ce goană și ce șicane de
tot felul au trebuit să îndure flăcăii și
fetele noastre acasă pentru tricolorul
de pe pălărie, de pe cingătoare etc. din
partea jandarmlor și solgăbiraelor un-
gurești, deși acela face parte din por-
tul și costumele naționale atât de va-
riate între ele, iar cântarea imnului
nostru național »Deșteaptă-te Române«
fie la o petrecere, fie la cărciumă în
localuri închise, atrăgea după sine
amende în bani de sute de coroane și
luni întregi de închisoare pe motiv de
demonstrație contra statului național

maghiar. De două-cri le-a fost per-
mis flăcăilor noștri să cânte »Deșteap-
tă-te Române« nepedepsiți și nesupă-
rați de nimeni, la 1908 și 1912, când li
duceau închisii în vagoanele militare
spre Boscia, Hertegovina și Dalmația
ca să aperse Dualismul și status quo-ul
pentru industria austriacă.

Noua dispoziție a minis'erului ces.
ung. de război nu poate prin urmare
numai satisface, căci tinerii ofițeri stre-
ini de noi, căutând să învețe limba și
obiceiurile poporului nostru, vor isprăvi
mai ușor slujba lor și vor apropia mai
just călătoriile și aptitudinile flăcăilor
noștri și nu vor mai vedea în ei numai
vaca de muls și vita brută de maltrat-
tat — sau cum zic danșii buoi, de Ka-
nonenfler. Numai cât, precum am zis,
această măsură este prea tardivă și al-
tele ar fi fost mai potrivite: cultivarea
intensivă a limbei și literaturii și isto-
rii române, în școlile de cadeți, cari
dau contingentele ofițerilor în regimen-
tele românești, pentru a-i deprinde per-
fect cu ea.

Câtă ușurință nu au flăcăii noștri
dar și Sașii și Ungurii locuitori între
noi în armată la învățarea semnelor
de mișcări după goarnă, pe cari ei le
cântă în cor: români, sași, unguri și
secui deopotrivă, la careu contra cava-
leriei: »Spate spate cătră spate, că vin
călăreții; a trecut pericolul urmează:
»acum desfăceți-vă în lanțe (de tira-
liori) apoi mișcările la flancul drept: »la
dreapta mergi, la stânga mergi« sau
»acum mergem la stânga«. Deschiderea

focului: »Pușcă atunci, când gândesci
că nimeresti«; atacul (Sturm): »Cu pu-
tere să se arunce lanțul pe vrăjmaș«,
încearea focului: »Lasă nu mai pușca,
sau »Nu mai pușca mai mult«, retra-
gerea: »Înapoi, înapoi numai în ordine
înapoi«. Evident o întreagă poezie ni
se desășură în aceste strofe în rânduri
simple, ai căror autori nu ne sunt cu-
noscuți, dar evident ele sunt foarte
vechi și înțelese de toată lumea.

Dar acum să reproducem 2 — 3
cântece ostășești în limbi străine, pe
cari le cântă numai gradele și câțiva
dintre intelectuali, cari cunosc limba de
comandă germană:

General Laudon, Laudon rückt ein
Rückt in sein Schloss hinein,
Wo die schönen Mädel sein
General Laudon rückt ein.

Sărmanele cadăne (turcoice), ce
vor fi pățit ele după luarea Belgradu-
lui de către generalul Laudon la 1789,
de Nemjii îl tot cântă după 130 ani. Sau
altul învățat de noi încă în școlile gră-
nicerești:

Ist denn das schon wirklich wahr?
Wie man hat's verkommen,
Dass so viele Tausend Mann
Sind nach Russland g-kommen
Viel zu Pferd und viel zu Fuss
Müssen nach Russland gehen
Mit Kanonen Stock und Schwert
Sie sind gut versehen.
Kaiser, der Napoleon
Ist nach Russ'and g-komen
Sogleich hat er die schöne Stadt
Moskau eingenommen.

Va se zică altul tocmai de 100 ani
— 1812.

Mă dispenez de a obosi mîntea
cetitorilor cu traducerea acestor două
cântece, deși nu sunt greu de înțeles.

Nu cunoaștem încă în deajuns ve-
chile cântece ungurești ale Curuților
lui Racoți, Berceni etc. ca Rákóczi induló
— marșul lui Racoțea — dar ele au
multe motive românești și ruțenești.
Imnul național maghiar de Kőcsel, pe
care pe nedrept ministrul Apponyi l-a
impus să-l cânte toate școlile nema-
ghiare se începe cu

Hazánkak rendelkezlenül légy hive o Magyar!
(Patriei tale să fi din cale afară
credincios o ungure).

Da, să-i fi fidel tu ungure, căci dacă
ai fi silit să lucrezi în altă limbă, ro-
mână slavă ori germană, cu greu te-ai
hrăni cu cunoșterea numai a limbei
tale.

Ca copii mici în era absolutismu-
lui nemțesc strigam și noi: Ejen Garibi-
aldi, fără să știm, ce este »Ejen«, și
cine e Garibaldi, dar ne as-undeam în-
dată de jandarmii împărătești, iar pe
câmpia dela Montebello, Solferino și Kö-
niggrätz emisarii lui Kosuth și Klapka
îndemneau pe flăcăii noștri să steige
»Ejen Garibaldi« și să treacă în ceata
lui Garibaldi; însă puțin noroc au avut,
căci flăcăii nu s'au lăsat ademenți a-
fară de unguri și alți renegați fără pa-
trie.

(Vs urma).

* Vezi nr. 90 al „G. Tr.“

Di Carp insistând pe lângă părerea sa, anunță că-și dă irevocabil demisia din șefia partidului.

D-nii Greceanu și dr. Giani, au întrebat atunci pe dl Carp și pe dl Filipescu, care trebuie să fie atitudinea parlamentarilor cari li urmează? Li s'a răspuns că le dă abso'ută deslegare, putând face fiecare ce vrea, să voteze sau nu protoco'ul, să rămână în Parlament sau să demisioneze.

Di Greceanu a declarat atunci că și dânsul se retrage din viața politică.

Di Ioan Miculescu, i-a cerut d-lui Carp să adopte soluția liberală, adică să primească Silistru, dar să ceară guvernului să-și rezerve abținerea în viitor a unei granițe întărite.

Di Carp a refuzat aceasta propunere și a repetat că-și dă demisia dela șefie, iar asupra acestor cuvinte și-a luat pălăria și a plecat.

Înainte de despărțire, dl Filipescu a declarat și d-sa celor prezenți că se retrage din viața politică.

Acceptarea Silistrei.

După-ce din adunările de consfățuire atât ale conservatorilor, cât și ale liberalilor se poate vedea, că părerile înclină pentru primirea Silistrei, se poate spune, că corpurile legislative române vor accepta Silistra. Despre votul acestor corporațiuni sperăm a avea în curând informații precise.

O apreciere.

»Adevărul de ieri făcând o apreciere a sediului de Sâmbătă a senatului și în general a chestiunii Silistrei, ajunge la următoarea concluzie:

Dacă s'a redat bine o foarte importantă declarație a d-lui Maiorescu, protoco'ul dela Petersburg nu însemnează ultima fază a acțiunii noastre față de Bulgaria, de oarece până în trei luni dela semnarea lui, o comisiune mixtă româno-bulgară, va avea să fixeze din nou frontiera între noi și Bulgaria. Și dacă ne uităm la situația din peninsula Balcanică, putem conchide că lucrările acestor comisiuni pot deveni de o importanță mai mare chiar decât cele ale conferenței dela Petersburg.

Antimilitarismul. Tribunalul marșal al corpului de armată 15 din Marsilia a condamnat la moarte pe soldatul de infanterie Friend, care cu ocaziunea unei demonstrații antimilitare din o cazarmă a bătut pe un oficer.

Din Toul se anunță, că din incidentul demonstrațiilor militare de acolo vor fi pedepsiți cu arest de odae vre-o 60 de ofițeri.

Din cauza reintroducerii serviciului de trei ani, dezertează mulți soldați activi, refugiându-se preste frontiera.

Un nou conflict diplomatic s'a ivit între Germania și triplul acord. Germania a excepționat stipulațiunile tratatului spaniol francez asupra Marocului în ce privește minele din tinutul munților Rif. Vizita regelui Spaniei la Pariz a stat în legătură cu chestia aceasta. Anglia și Franția sprijinesc față de Germania guvernul spaniol.

Situația internațională.

Preliminarele păcii.

Asigurările, pe cari le-au dat la intrunirea de alaltaeri din Londra delegații statelor aliate lui Nizam-pașa, șefului delegațiilor turci, că statele aliate n'au de gând a prezenta nouti modificări în ce privește preliminarile păcii, a ameliorat intrucâtva situația, deoarece delegații turci se temeau, că aliații vor continua cu dorințele lor, înăsprind astfel condițiunile păcii. Cu toate aceste semnarea preliminarilor pare a întârzia, căci guvernul Turciei și Puterile mari nu aprobă cererile de modificare prezentate de delegații statelor aliate, cu toate că dorința de-a semna preliminarile este generală pentru a porni odată din loc carul înămolit al tratativelor de pace.

Luptele între aliați.

Sunt aproape de necrezut știrile, cari ne sosesc despre încăerările între trupele aliate. Soldații, cari până eri alaltaeri au luptat mână în mână în contra Semilunei, își stau acum față în față, luptându-se cu aceiași îndârjire, unii contra altora. În loc ca aliații să se bucure de roadele păcii după

lupte înjelungate, ei ne oferă spectacolul trist al unei lupte fratricide. Armatele nu se mai supun ordinelor guvernelor din Sofia, Atena, și Belgrad, cari se nizuesc a liniști spiritele, ci dau lupte formale de capul lor sfidând orice disciplină.

O telegramă din Sofia anunță, că armata bulgară și-a concentrat aproape toate trupele contra Sârbiei și Greciei. Pe linia Ceatargea au mai rămas vre-o 15.000 soldați și câteva baterii. Cavaleria și celelalte trupe au fost concentrate la granița teritoriilor ocupate de trupele sârbești și grecești. La ultima luptă în contra Grecilor au luat parte 80.000 soldați bulgari.

Din Atena vine de altăparte știrea că alaltaeri bateriile bulgare de pe coastele tinutului Kavala au deschis focul în contra vaselor de războiu grecești, fără însă a pricinui Grecilor pagube. Noroc că Grecii n'au ripostat, căci alt fel am fi fost martorii și a unei lupte navale între aliați.

De sine înțelese că în urma acestor incidente spiritele la Sofia și Atena sunt foarte agitate.

În același hal se află și Sârbia față de Bulgaria. »Neue Freie Presse« de ieri publică un raport din peana trimisului său dela Belgrad, în care se constată că guvernul Sârbiei e firm decis să nu cedeze Bulgariei nici cel mai mic petec de pământ din teritoriile cucerite cu armele. Situația în Sârbia este foarte războinică și se vorbește pe față de sprijinul armelor grecești în contra Bulgarilor.

O telegramă din Belgrad vestește, că prim ministrul Sârbiei Posici va face în cursul acestei săptămâni în Scopștină o declarațiune a guvernului asupra gestăunii graniței sârbo-bulgare. În acest scop au fost convocati în conferință șefii de partide. Unele ziare sennaleze s'vonorurile asupra apropietei a nezdări a teritoriilor cucerite de armata sârbească.

O provocare.

Biroul de pressă din Belgrad comunică, că reprezentantul Sârbiei la Sofia a invitat eri în mod oficial guvernul bulgar, să accepte revizuirea tratatului sârbo-bulgar încheiat înainte de războiu. Guvernul bulgar încă n'a răspuns. Este însă mai mult ca sigur, că nu va accepta revizuirea cerută, deoarece Bulgaria e hotărâtă să nu cedeze nici o iotă din stipulațiunile tratatului încheiat.

Scrisoare din București.

— Pentru învățământul primar de la sate. — Sârbările de Duminecă și sfînșirea drapelului. — Mișcarea feminisată la noi.

București 13 Mai v.

Discutându-se la ministerul de instrucțiune publică problema învățământului primar și modul cu care s'ar putea folosi mai avantajos cele 50 milioane acordate de guvern în folosul învățământului primar dela sate, — dl Th. Speranță face un raport al situației de azi a învățământului primar, și o propunere, care ar da o soluție destul de practică pentru rezolvirea problemei amintite.

Din raportul d-lui Speranță rezultă, că după recenziământul școlar din 1909, numărul copiilor obligați a ceceta școala era de 821.731, din cari — în urma lipsei de școli — n'au putut fi înscriși decât 481.074, rămânând astfel nelnscriși aproape 350 de mii. Socotind că numărul total al școlilor din țară era de 4475, ar fi venit cam 107 copii pe fiecare școală. Tot atunci s'a socotit, că ar fi lipsă de încă 3277 școli noi, pentru ca să poată urma la școală toți copiii obligați la aceasta. Numai pentru ridicarea acestor localuri s'ar cere vre-o 65 milioane, sumă care întrece deja suma votată acum de guvern — 50 milioane — în folosul învățământului primar dela sate. Adăugând la aceasta și cheltuielile împreunate cu personalul didactic, pregătirea acestuia etc. s'ar cere pentru înfăptuirea acestei opere, peste 100 milioane.

Iată propunerea ce o face, în urma acestui raport, dl Speranță :

Fiindcă învățătorimea cere schimbarea orarului și fiindcă este vorba ca la școala primară prelegerile să se țină numai înainte de prânz, d-sa propune ca în orele de după amiază să se țină, cu aceleași puteri didactice, cursuri pentru restul de copii, cari nu aveau loc în școală. În felul acesta din cele 50 milioane s'ar putea îmbunătăți salarale dăscălimii, a cărei muncă devine îndoită; s'ar putea acoperi cu prisosință lipsurile existente din învățământul primar rural și s'ar putea construi la sate câteva școli noi de meserii și agricultură, intrucât și ele sunt școli rurale, cu scopul de a răspândi învăț-

mântul meseriilor și agriculturii printre sâteni.

Iată în ce constă propunerea d-lui Speranță, care dă ministerului o soluțiune destul de practică pentru rezolvirea problemei învățământului primar rural.

*

Ați amintit deja în ziar, că din cauza vremii urâte, defilarea armatei și solemnitatea sfînșirii noilor drapele, cari aveau să se țină la 10 Mai, au fost amânate pe ieri, Duminecă. În scopul acesta decorurile aranjate pe ziua anunțată au fost păstrate, în urma dispozițiunii autorității, pe ziua în care s-au ținut festivitățile.

Sfînșirea noilor drapele — 16 în total: drapelele noilor unități, create de curând în armată, despre cari ați amintit în timp în ziar, și drapelele cari înlocuiau drapelele vechi — s'a făcut la orele 10 înainte de prânz în sala tronului dela palatul regal, conform ceremonialului prescriș. În timpul acestei solemnități lumea oficială și-a ocupat locul în tribune, pentru a asista la defilare. La 10 și-un sfert sosesse trăsura de gală, deschisă, în care se aflau MM. LL. regele și regina, AA. LL. principesa Elisabeta, Maroara și principela Nicolae, iar în urma trăsurei, veneau călări AA. LL. principii Ferdinand și Carol. M. S. Regele coboară din trăsura, încalacă și luând loc în fața statuei lui Mihai Viteazu ordonă începerea defilării.

Frumos și impunător trece șișul de trupe prin fața Suveranului și a imensului public de curioși, care la un moment izbucnește în aplauze și urale. E prima companie a bat. 2 de vânători, în care e împărțit și A. S. principela Carol, în grad de locotenent. Atât de marțial și impunătoare era înfățișarea A. S., încât toți cei de față au izbucnit în urale făcându-i ovaziuni de adevărată admirație și iubire. Pe față M. S. regelui, care urmărea cu atențiune pe Augustul său nepot, se simțea cea mai vie emoție și satisfacție. Aceasta a fost pentru prima dată, când A. S. principela Carol a defilât în fața Suveranului.

În general, defilarea trupelor — în timpul căreia aviatorul ardelean Aurel Vlaicu la o considerabil înălțime în văzduh făcea admirabile evoluțiuni cu aparatul său — s'a executat în ordine perfectă iar ținuta lor a fost așa de admirabilă, încât publicul a aplaudat necontenit, aclamând șmogomos și din toată inima pe bравii militari, în cari țară și națiunea întreagă pune atâtă nădejde.

Ca să dea un îndemn acțiunii feministe din țară, care după cum se știe s'a pornit și se află sub conducerea dnei Ianculescu de Reus, — pe Duminecă a fost invitată la București o cunoscută luptătoare a drepturilor femeii, d-ra Annie Furuhjelm, vicepresidenta soc. feministe din Finlanda, care alături de dna Chapman și alte femei culte duc o luptă moderată dar continuă pentru revendicările sexului feminin. Încă în gara Predeal dsoara Furuhjelm a fost întâmpinată de către o delegațiune a soc. »Drepturile femeii«, iar în gara Bucureștilor de către președintele Societății d-l Dr. N. Minovici și alte dame. În gară i s'a predat un buchet de flori naturale de către d-na Ianculescu de Reus, care a salutată în numele soc. feministe române. La salut d-soara Furuhjelm a mulțumit în limba franceză.

După prânz a avut loc în sala Ateneului conferința d-soarei Furuhjelm, la care a asistat o mulțime de doamne și domnișoare din societatea cea mai bună.

Di președinte al soc. feministe bucureștene, Dr. Minovici salută pe oaspe, relevând, că nicăeri nu muncește femeea mai alătura de bărbat ca în România, și arătând cum crește din an în an numărul studentelor române.

Vorbește apoi d-soara Furuhjelm — o finlandeză foarte distinsă, între 40 — 45 ani, foarte voinică și tot așa de simpatică — spunând, cam următoarele :

— Când am primit să vorbesc în București, am făcut-o cu oarecare codire : pe de-o parte pentru că nu vorbesc limba românească iar pe de alta fiindcă în franțuzește, limbă pe care n-o vorbesc tocmai bine, m-ași simți jenată în fața d-stră, obișnuți să auziți atât de perfect această limbă.

Profesorul Thomas — a spus conferențiera — un american, în opera sa »Séxe et société«, arată toate etapele, prin cari a trebuit să treacă femeea : animal, sclavă, servitoare, supusă și în sfârșit om — egală bărbatului. Erau vremi când fiul avea dreptul să ucidă pe mama lui, dacă aceasta și-ar fi permis să ridice mâna spre el. În toate vremile, prin cari a trecut însă, femeea s'a putut totuși manifesta, scânteind și curaj și geniu.

Cele dintâi femei, cari au petiționat pentru drepturi au fost acelea din

ținutul lui Cromwel. Mișcarea feminisată însă începe dela revoluțiunea franceză. În Statele-Unite mișcarea ia avânt la 1848. În Anglia prima petițiune dată guvernului a fost a lui John Stuart Mill în 1864.

D-ra Furuhjelm arată apoi că acțiunea sufragetelor din Anglia nu e o caricatură. De fapt sufragetele au dat lupta în mod foarte demn, dar atitudinea guvernelor engleze a fost provocătoare și barbară.

Obținând drepturi egale cu bărbatul, femeea nu va uita că ei îi incumbă datoritiile de regeneratoare a societății. Din potrivă ea va lupta și mai mult pentru apărarea maternalității, pentru protecția copiilor împotriva alcoolismului etc. Azi când războiul nu mai e un ideal al omenirii, începe și mai cu tenerezii rolul femeii.

Vorbesc apoi d-nele Ianculescu de Reus, arătând progresul realizat de mișcarea feminisată în România; și d-na Smara Gheorghiu. A urmat apoi o frumoasă producție artistică cu concursul mai multor artiste dela Teatrul-național.

Cor.

Din Turda.

— Conferința de egalitate din despărțimintele »Asociațiunii«. —

La inițiativa d-lui advocat Dr. Valer Moldovan, în ziua de 15 Mai c. s-a ținut în Turda o conferință a delegațiilor despărțimintelor »Asociațiunii« — în număr de 6 — câte se găsec în comitatul Turda-Arieș. Programul a avut puncte de mare însemnătate și discuțiile au e'ucidat multe chestii de interes pentru »Asociațiune«.

Esenta aproape a tuturor punctelor programului o formează întrebarea — care ar trebui să preocupe inima și mintea tuturor bărbatilor noștri de bine, mai ales a celor dela cârmă acestei institutiuni — că oare »Asociațiunea«, carea singură poate mântui poporul nostru din întunerecul neștiinței, pentru înainteașă așa de încel în mijlocul popoului nostru? Pentru ce nu este îmbrățișată cu destulă căldură de marea mare a popoului? Pentru ce rezultatele dobandite nu sunt nici pe departe în proporție cu munca și jertfele aduse?

S'a discutat și s'a constatat de cauze cari paralizază munca »Asociațiunii«, multe neajunsuri și greșeli de procedee, atât în ce privește chipul cum s'ar aranjează adunările generale ale despărțimintelor, cât și a chipului cum se țin prelegerile. D. e. adunările generale să țin prea grăbit, prea în fugă. Să ocupă prea pe lung cu chestii administrative — să ceteșc prea multe și prea lungi rapoarte — cari plicitesc publicul și consumă prea mult timp.

Taxa de membru nu e bine să se ceară și să se încaseze dela țărani cu ocaziunea adunării generale, căci face impresie rea asupra țăranilor. Taxa să se încaseze de altădată din partea casarului ori a preotului.

Adunările generale să se țină totdeauna împreunate cu producțiuni artistice, teatre, concerte, limbagiu prelegerilor să fie popular și să fie lucrat după felul de gândire al popoului.

S'a constatat de păgubitor faptul, că — din vina celor dela centru — țărani nu primesc de loc cele 10 cărți promise etc.

S'au mai constatat și aflat de bune a se lua următoarele măsuri :

Fie-care țăran, care se înscrie de membru, în loc de cele 10 cărți, e mai bine să primească un ziar popular, căci țăranului nostru zărele îi sunt cu mult mai simpatice, îi deșteaptă și nutrește cu mult mai bine dorul de cetit. Iar din cele 10 cărți să se trimită din fiecare număr câte un exemplar la bibliotecă, de unde le pot ceti cu toții.

O cauză principală, că »Asociațiunea« nu ajunge la rezultatele dorite este și aceea, că preofințea este îndiferență față de nizuînțele »Asociațiunii«, Mai departe se constată, că »Asociațiunea«, așa cum se conduce în cele mai multe locuri, pentru țăranul român nu e alta, decât un oaspe stimat — dar nemfeles — care îi face vizita în tot anul odată — ori cu mult mai rar — și apoi se duce spre a nu-i mai auzi nici măcar de veste, iarăși un an, ori și mai mult. Deci »Asociațiunea« nu e a țăranului, s'a o simțit că-i a lui și mai ales în chipul acesta, nu e la el acasă... e departe de el, acolo în Turda ori în Sibiu... »Asociațiunea noastră adică, când își ține adunarea generală într'un sat, nu știe să lase în urma ei în satul acela ceva salornic, ce să însemne, că din satul în care a intrat odată nu mai însă cu una cu două, ci rămâne acolo în lumea și viața țăranilor, rămâne acasă la ei. Iată pentru ce se impune imperativ ca »Asociațiunea« ori în care sat își ține adunarea generală, să întemeieze negreșii o agentură.

De mare însemnătate au fost discuțiile și constatările ce s'au făcut, cu privire la chestiunea, că oare cum s'ar putea creia un plan de acțiune unitar sau omogen pentru întreg comitatul și cum s'ar putea înrola între muncitorii »Asociațiunii«, toate forțele de muncă din comitat?

Iată alte chestiuni de însemnătate în adevăr vitală pentru »Asociațiunea« noastră !

Modalitățile propuse în conferință, cu privire la aceste chestiuni, fiind foarte însemnate, îmi rezerv dreptul să le tractez de altă dată mai pe larg.

S'au discutat și hotărât apoi și alte chestiuni, dintre cari amintesc, hotărârea, de a pregăti o hartă culturală a comitatului, cuprinzând împărțirea despărțimintelor și indicând satele unde sunt biblioteci și agențuri și — ceea-ce e de foarte mare însemnătate — pregătirea unei statistice a analfabeților din comitat.

Octavian Bugner.

Români din Peninsula Balcanică.

De V. Diamandi.

XI.

Timpurile contemporane.

La începutul secolului al XX-lea, Armâni au contribuit la formarea micelor state balcanice și mai ales la acela al Grecilor.

Cauza pentru care Armâni luptară pentru Greci fu Religia, deoarece atunci nu exista acea deosebire de naționalități ca astăzi, și toți se chemau Creștini.

Exemplele sunt numeroase.

Astfel acela care hotărâse pe Ruși în 1765 să trimeată pe amiralul Orlof în Grecia pentru o revoluție în contra Turciei, fu armânul Papazoglu (1). Acesta poate fi considerat ca precursorul evenimentelor din 1821, al carui suflet fu un alt Armân din Velestini Riga Fereu zis și Veleștineu.

Riga Fereu părăsi patria la vârsta de 15 ani venind în Țara Românească unde a ocupat posturi în ministeriile boerilor și ale Domnitorului Mavrogheri. Din Țară s-a dus la Viena unde a dat la lumină o hartă de război și mai multe poezii. După o ședere de un an și jumătate la Viena, el trecu la Triest cu gândul să mergă la Veneția să se întâlnească cu Napoleon Bonaparte, dar fu tradat Austriei de către un grec din Copsalci anume Dimitrie Economu în mâinile căruia căzușe corespondența lui Riga care fu înmanată Guvernatorului Triestului Baron Teterikin (2) și care areștat pe Riga în hotelul Royal unde găzduise. Din Triest Riga fu trimis la Viena spre cercetare. Acolo încercă să se sinucidă, dar nu reuși. Fînd cerut de Sultân fu scos din Austria și predat Pașei de la Belgrad care nu putu să-l trimeată la Constantinopol din cauză că Pazvantoglu Pașa Vidinului ocupase toate drumurile și voia să-l scape. Char Ali-Pașa satrapul Ianinei voia să-l scape și trimiseșe chiar un curier special la Belgrad dar era prea târziu căci Pașa de la Belgrad ordonă să-l arunce în Dunăre împreună cu alți tovarășii ai lui, dar din cauza că Riga s'a opus la eșirea din temniță trantind la pământ cu un pumn pe soldatul de pază și atunci s-a dat ordinul ca să fie împușcat și asupra căruia 2 turci au descărcat pistoalele lor. Astfel pieri bietul Armân Riga Fereu care lupta pentru idea grecească.

Apoi avem Marcu Bociari, Diacu, Sturnara, Eugeniu Dimitrie și Theodor Blahava, Bucovala, Caciandoni, N. Ceara Delyani, Țapu, Hristu și Theodor Greva, Cionga, Farmaky, Ghiuldași, N. Giuvara, Stanculi, Kitu, Andruța, Lazu, Dimu și Zoti, Zidru, Vlahu, Pliosco, Papa Flesa, Iani Stathu, Ceavala, Papa Dimitrie din Samarina, Skilodimu, Gura, Hagi Petru și alți. Afară de aceștia care se sacrificară pentru eliberarea Greciei, mai sunt și alți cari cu mintea lor prin scrierile lor, prin bogățiile lor au contribuit la renașterea Greciei de astăzi. Așa distingem pe cel mare om de stat al Greciei moderne, pe Colette (3) care a jucat cel mai mare rol atât pe timpul lui Capodistria, cât și mai târziu. El nu nega că este Armân, cum ne zice

1) Salhas. Turcooratumeciei Elias. pag 452, 453 și 455.

2) Aravaudius. Cronicele Șpirului t. I cart. 102 V.

Finlay(*) >The ridiculor in hearing this Zianzar Valachian... Tot Finlay ne spune că pe la 1844 Coletti a fost trimis ca ambasador al Greciei în Franța...

Coletti era un orator de seamă și prin elocința și verva lui oratorică stăpâna întreaga adunare a Deputaților Greci...

Cei mai distinși savanți ai Greciei moderne au fost și sunt Armânii. Astfel avem pe Poetii: Riga Fereu, Zalocosta, Valaoreți, Vlahu, Crustali, Barto și alții.

Ca oameni bogați care prin banii lor au făcut atâtea binefaceri distingem pe: Barnei Dumito și Sina, pe Tusiuța pe Starnari*) Averof, Musicu, Peuca și atâția alți cari înfrumusețară Atena...

În Bulgaria și în Serbia, Armânii au jucat de asemenea un însemnat rol. În România, Armânii s-au distins mai mult ca în oricare altă parte...

Azi ne fălim cu frații Take, Thoma și Victor Ionescu, Jurisconsulții Dissescu și Danielopol, cunoscutul chirurg Doctor Leonti, Leonida și Costica Paucurea...

ȘTIRI - 14 Mai 1918. Știri din România. Congresul Ligii Culturale a fost fixat pe anul acesta să se țină în zilele de 19, 20 și 21 Mai...

*) Geronius Op. Cit. p. 294. *) Finlay Op. Cit. t. VII cap. V pag. 190. *) C. L. Lereur Anuaire Historique din 1845 p. 339-348. *) Papari populo op. cit.

Alaltăseară a încetat greva butrarilor din București.

— Dl. Malei Ion Caragiale — fiul regretatului scriitor — șef de cabinet al ministrului de lucrări publice...

— Inaugurarea monumentului Independenței din Craiova s-a amânat pentru 20 Mai.

Membre fondatoare. La Reuniunea femeilor române din Brașov s'au înscris ca nouă membre fondatoare...

Membru fondator la Societatea meseriașilor români din Blaj. Ilustrul domn Anton Mocsonyi de Foen...

10 Mai - în Sofia. Din Sofia se anunță: Cu ocazia zilei de 10 Mai la școala românească de aci a avut loc un Te-Deum...

Sultan nou, capitala nouă. Se anunță din Constantinopol: Iselebi de Conia, unul dintre cele mai mari autorități bisericești...

Despre catastrofa vasului Nevada se mai anunță următoarele din Constantinopol: S-a constatat în mod oficial, că vasul Nevada a atins o mină la Smirna...

Numărul exact al celor înecați de pe Nevada nu a fost stabilit.

Explozie la un depou de pulbere. La depoul de pulbere din Steinfeld, (lângă Viena) a explodat Sâmbătă noaptea o cantitate de 10.000 kilograme de praf de pușcă...

La fondul casii înmușcate cu hală de vânzare al societății meseriașilor români din Blaj au intrat următoarele contribuții benevole: Dr. Ioan Cuparescu, medic, Viena 10 cor...

preot Cetatea-de baltă: Augustin Podoabă preot Bicz; N. Buga, achizitorul băncii generale, Sibiu câte 1 cor.

Oceanic a dispărut. Negura deasă care s'a lăsat zilele acestea asupra canalului La Manche...

Incendiu la expoziția din Gent. Luna trecută s-a deschis expoziția mondială în istoricul oraș Gent din Belgia.

Partea de expoziție distrusă de foc se va reclădi din nou.

Știri mărunte. Din Cracovia se anunță: În Vielicka a fost arestată o fică a fabricantului Brühl din Varșovia...

Din Kiev se anunță: Alaltaeri tribunului militar a adus sentința în temnițelor din Lipoviec...

Kovács Kalman, fostul șef al gării Kőrosládány, a fost osândit la 7 luni închisoare...

În Sofia se confirmă, că toți șefii revoluționari bulgari din Macedonia au fost arestați...

Maiorul japonez Gorni a fost arestat de Ruși la Sevastopol...

Un cutremur de pământ, urmat de un șmogot subteran, s'a simțit Duminică dimineața la Kecskemét.

La Altona au fost răniți de moarte trei artileriști...

Veștile mai noi din Tokio spun, că starea micadoului s'a îmbunătățit atât de mult...

În decursul manevrelor maritime din Iava, crucișetorul Justice s'a ciocnit cu pancerațul Diderot...

Din Shanghai se anunță: Generalul Pao San, supranumit Tigru (Le Su) cel mai devotat om al lui Iuanșikkaj...

Într-un hotel din Viena Sâmbătă noaptea s'a sinucis cu un glonte de revolver...

Airagem atențiunei cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Distincțiune. Maj. Sa a conferit sergentului major Ioan Cârstea din reg. 2 de inf. crucea de argint...

Luptătoare pentru drepturile femeilor. Ni se comunică că d-soara Anni de Furuhejelm...

prin scrierile ei literare și politice. A participat la numeroase congrese în Amsterdam, Londra etc.

Reuniunea femeilor române din Brașov și-a ținut Duminică sub presiunea d-nei Maria B. Baiulescu...

Urania-Kino. Numai mâne Mercuri în 28 Maiu 1918 la 6 și 8 oare: Pathé journal. Noutăți actuale.

Astronomia și Justiția.

Iată cum astronomia a scăpat de la osânda morții pe un pârât nevinovat. Un tânăr din Ohama (Statele Unite) s'a văzut bătut în temniță...

Advocatul pârâtului a făcut ceretare amânunții și astfel ca ceasul acela fetele erau într'o biserică...

Jurații față cu părerea astronomului, s'au declarat incapabili de a se rosti, neștind pe cine să creadă: pe martore ori pe astronom.

S'a judecat la alți jurați procesul. Procurorul și-a bătut joc de socotelele învâțătorilor...

Apărătorul a făcut recurs. În vremea aceasta sosi ziua de 22 Maiu 1911.

Gătându-se judecata, s'a făcut proces din nou Parchetul a rugat pe G. O. Sivezey...

În urma acestei potriviri minunate, jurații s'au încredințat că știința astronomiei are drept și ceară mai multă crezare decât mărturia fetelor...

ULTIME ȘTIRI.

București, 27 Mai. (Prin telefon oarele 4). Ședința a treia secretă a senatului continuă. Dl Titu Maloirescu și-a continuat și terminat erii expozeul...

clarat că Silistra este o compensațiune satisfăcătoare, a cărei cucerire cu arme ar fi încostat viața a cel puțin 15-20.000 soldați.

Acum - sunt oarele 4 - vor-bește dl I. Brăteanu. Vor mai urma la cuvânt încă d-nii T. Ionescu și ministrul de războiu...

Este absolut sigur, că senatul va accepta protocolul. Mâne sau pomină se va întruni camera în ședința secretă...

București 27 Mai. Monitorul oficial "desminte astăzi unele amănunte inexacte publicate de ziare despre ședința secretă a senatului...

București 27 Mai. Din Silistra au sosit aici următoarele știri: 5000 soldați din garnizoana Silistra au plecat ieri noapte la granița Serbiei...

Românii și Turcii sunt nerăbdători și bucuroși de a trece la România.

Comercianții bulgari sunt hotărâți să părăsească Silistra, cu atât mai mult cu cât Silistra, de îndată ce ar fi alipită de România...

Din Sofia s'a dat ordin, ca arhivele tuturor autorităților să fie împachetate și transportate la Acadanlar...

Constantinopol, 27 Maiu. Guvernul turc a primit dela Osman Nizami o comunicare telegrafică, prin care acesta asigură...

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Cursul la bursa din Viena. Din 26 Maiu 1918.

Table with 2 columns: Renta uag. de aur 4%, Renta de coroane ung. 4%, Impr. câil. fer. ung. în aur 3 1/2%, Impr. câil. fer. ung. în argint 4%, Bonuri rurale croate-slavone.

Cine are trebuința de mobile și-le poate procura mai bine dela Fabricile de mobile Székely și Réti. Brașov, Strada Porții Nr. 60. Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47. Se creditează la mușterii capabili pe rate fără trecerea prețului. La vîntadîn re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

Sub înaltul Protectorat a Alteței sale imperiale și regale Domnului Arhiduce
FRANZ FERDINAND de Austria-Este

Expoziția Austriacă - Adria Viena 1913.

6-15

K. k. Prater. Dela 10 oare a. m. până la 2 oare deschisă. Mai-Octomvrie.

Moșie de arândat.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov, dă în arândă pe 9 (nouă) ani consecutivi, începând din 23 Aprilie vechi 1914:

Moșia Cacalechii vechi Reda Barbului sau „Suditiu”,
din plasa Câmpului, Județul Buzău, România

prin licitare publică verbală, admise fiind și ofertele închise. **Licitarea se va ține Duminecă în 16 Iunie vechi 1913 la 11 oare a. m. în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov.** Ofertele închise, însoțite de o garanție provizorie în sumă de Lei 5000 (cinci mii lei), se vor trimite la adresa preșidentului Dr. Vasile Saftu, protopop, până în preziua licitării, sau i se vor preda în sala de ședințe, înainte de începerea licitării, La cerere trimitem condițiile de licitare.

Comitetul parohial dela Biserica rom. ort. răs. Sf. Nicolae din Brașov.
Dr. Vasile Saftu, protopop, Ioan Priscu, paroh.
preșident. (1-6) secretar.

Reprezentanța principală a

Fabricii de Mașini a Căilor ferate reg. ung. de stat

pentru mașini de treerat, motoare — benzin — gaz și locomobile, instalațiuni de mori, tot felul de mașini și unelte agricole. — **Novitate! Patent „Record II” mașină de sămănat,** șir pe șir, care sămăna în rânduri și gunoște: 8 mașini într’una

Reprezentant al fabricii de mașini Massey-Harris S. A. Toronto, America de nord pentru legat suopi, mașini de secerat. Aparat de cosit, groblat. **Novitate! Massey-Harris Grebla de tras brazda, combinat de întorsător de fân,** 2 mașini într’una construite din oțel.

Reprezentant al fabricii de mașini Fehér Miklós S. A. Budapesta, Ungaria (Mag.) Benzinlocomobile pentru scopuri de treacțiune și pluguri și imblăcit, mai departe pentru mori, sau Hexelmașini, Benzin-motoare și articole pentru mașini de imblăcit, aparate pentru mori, țâță bătă. Instalațiuni complete pentru cameră de țâță.

Reprezentant al S. A. Alfa Separator. Mașina pentru lăptărie de toată specie, instalațiuni complete pentru lăptărie cele mai bune aburitoare de nutreț, cu mașini de recit aerul.

Automobile, autobuse diverse cu garanție.

Mașini de transport povară pentru vapoare.

24-100

Eternit-Schist cel mai bun coperiș.

Afaceri de schimb (trampă) cu mașini de treerat de tot soiul, motoare, mașini agricole și unelte de agricultură, cu condiții avantajoase

Părți constitutive de mașini.

Reparaturi de mașini și unelte agricole cu prețuri ieftine prin mașiniști angajați spre acest scop.

Cantor și deposit **Josef Lányi BRAȘOV, Str. Lungă 201.**
Telefon 382. Interurb.

Negot nou de vâpseli de primul rang.

Aduc la cunoștința Onor. public, a vâpsitorilor de odăi și a comercianților că am deschis în

Brașovechi, strada lungă No. 9 o

Prăvălie de vâpseli și uleiuri,

bogat asortată cu toate sorturile de vâpseli.

Am și un deposit de tot felul de scări.

Prețuri moderate. (8-80) Serviciu solid.

N. A R S U, Vâpsitor de odăi și comerciant de vâpseli.

Halo!

Halo!

Cele mai ieftine Ghete

se pot cumpăra din strada
Porții Nr. 59.

4-6

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe mai îndelungat sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei”.

„Brancoveana” Institut de credit și economii în Zărnești

Concurs.

Pentru ocuparea postului de cassar contabil la „Brancoveana” institut de credit și economii în Zărnești să publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare.

Postul acesta să îndeplinește deocamdată în mod provisor pe timp de un an, pe lângă alți a-sinual de 1200 cor. care să va soliv în rate lunare decursive.

Postul e de a să ocupa în 11 Iulie 1913.

Competenții au de ași înainta rugărilor, la cari sunt de a să alătura atestat de boteș, atestat de moralitate ultimul atestată școla și atestatul despre eventua pracrul să de până acum până la tulm n ul fixat la direcțiunea instituc-

Preferiți vor fi cei cu praxă și acei, cari vor putea depune o cautiune de cel puțin 2000 cor.

Zărnești, la 19 Maiu 1913.

2-3

Direcțiunea.

In asortiment bogat.

Cărucioare de copil.
Căruțe sport.
Paturi de copii.
Lavor de copii.
Scaune pentru copii care se pot deplasa.
Cărucioare de păpuși.
Paturi de păpuși.

Rogojini de lemn pentru camere de baie.
Sterețoare de lemn.
Măsuțe împodobite.
Cuere pentru curățirea hainelor.
Cuere de haine.

Paturi de fer și alamă.
Cavalete.

Paturi cu jarnire.
Paturi cu cutii
Lavoare.

Dulap de noapte.
Stative de haine.
Saltele de sârmă
Afrigue în trei părți.
Saltele cu păr de cal.

Scaune pentru grădini.
Levițe pentru grădini.
Mase cu parăvan.

Paviloane pentru grădini
la

Czell & Frank

Strada Vămei 34.

10-10

Atelier nou de lăcătușerie.

Avem onoarea a aduce la cunoștința onor. public că am deschis, în Strada Sf Ioan Nr. 17, Strada argintarilor Nr. 2 lăcătușerie artistică, și lucrătoare de instalații corespunzătoare timpului actual.

8-25

Cu toată stima

Iurak & Warga.

Ucenicii se primesc.

Stabilimentul de hidroterapie

dela băile Eforiei școlilor române din Brașov, s'a deschis la 1 Mai st. n. a. c. Stabilimentul este modern instalat cu toate aparatele cele mai perfecte. Tot felul de dușuri cu presiune, cari se pot regula după felul boalei și constituțiunea bolnavului. Băi cu aer cald, Băi parțiale cu aer cald. Băi cu acid carbonic.

Secțiuni separate pentru femei și bărbați

Cura se face sub controlul medicului dirigent **Dr. G. Balulescu** (oarele de consultațiune dela 7-9 a. m. și dela 4-5 p. m.)

5-20

Administrația

Onorate Domnaule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în **Budapesta**

Birou de informații și Agentură românească

Dau ori ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către ori-care ministru, Curie ori la oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu prețuri ieftine, ori-care sistem de motoare cu benzină ori cu oleu brut ori cu gaz. Totfelul de mașini de treerat, totfelul de mori cu petri fine și cu motoare traintice. Totfelul de automobile, pompe și forestric, precum și alte reevizite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai mult vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mână primă, — și nu dela agenții jidovești. **Zilnic primesc plângeri dela țărani români cari cumpărând mașini dela agenți au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au încheiat contracte a căror conținut nu l'au cunoscut.** Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese și stătușese pe fleștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie ca să merg eu la dânsul, ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-l scoată afară din casele sale.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20-25 ani, cu procente mici, și mijloceșcă vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăș boi, oi și porci. Totfelul de poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială.

Cu stimă:

L. OLARIU, BUDAPESTA
II Margit Körút 11,
(în Buda, lângă podul „Margithid“).

(2-10)

Vânzare de lemne.

În cancelaria comunei Zărnești aparținătoare cercului pretorial Törösvár comitatul Fogaras se va ține în 29 Maiu 1913 la 9 oare a m sub președinția prim-pretorului cercual licitație publică verbală împreună cu oferte închise, cu care ocaziune să va vinde următorul cuant de lemne al proprietarilor mai jos înșirați.

1). Comuna Zărnești vinde 46181 m³ molitv și brad lemn de construcție pretuit fără coaje; 87235 m³ lemne de fag de construcție și foc; cu prețul de strigare 501881 cor.

2). Comuna Tohanul nou vinde 2250 m³ de molitv și 1227 m³ de brad, lemn de construcție, cu prețul de strigare de 20862 cor.

3). Foști urbariaști ai comunei șirnea vând 1559 m³ molitv lemn de construcție și foc, cu prețul de strigare 11367 cor.

4). Foști urbariaști ai comunei Moecul inferior vând 4156 m³ molitv, lemn de construcție cu prețul de strigare de 24936 cor.

5). Foști urbariaști ai comunei Simon vând 12320 m³ molitv, lemn de construcție, cu prețul de strigare de 73920 cor.

Licitația să va ține pentru fiecare comună separat în ordinea de mai sus.

Doritorii de a licita să invită ca ofertele închise să le înainteze la primpretorul cercului Bran: (Törösvár) cel mai mult până în 28 Maiu st. nou 1913 la 12 oare.

Ofertele trebuiesc făute separat pentru cuantul de al fiecărei comunei.

Ca vadiu trebuie alăturat la fiecare ofertă 10 % din prețul de strigare în b. ni gata sau în hârtie de valoare acceptabile pentru cautiune.

Deslușiri referitoare la condițiunile de licitare și contract precum și la lucrările despre prețuirea lemnelor și alte date de lipsă dă oficiul silvanal din Zărnești verbal sau în scris.

Zărnești la 20 Aprilie 1913.

Oficiul silvanal reg. ung.
din Zărnești.

6-7

GHIATĂ ARTIFICIALĂ

liferează în fiecare zi

Societatea de lăptărie.

(6-0.)

Ceapă

Bună de calitate excelentă numai la **Frații Gingold** se poate căpăta Kilo cu 20 bani.

Cu Engros preț convenabil.

3-12

Anunț

Să vinde din mână liberă

o prăvălie bine asortată

cu mărfuri de ferărie și vâpseli, situată în Săliște.

Detalii mai de aproape la Ilie Steflă, Sibiu Piața mare Nru. 18.

3-4

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am strămutat

Lucrătoreea de fărărie și trăsuri

din strada lungă Nr. 56 în casele mele proprii, **Strada Fântâniei Nr. 20.**

Deposit de tot felul de trăsuri, schimb cu trăsuri vechi. Potcovesc cai cu preț potrivit. Serviciu punctual.

Cu toată stima

Benedek Gergely
făur, maestru de trăsuri potcovar.

4-50.